

Objavljivanje podataka Erste Bank AD Podgorica za 2021. godinu

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. Podaci o Banci	4
2.1 Konsolidacija.....	4
2.2 Godišnji izvještaji.....	4
3. Podaci o sistemu upravljanja.....	4
4. Ciljevi i politike upravljanja rizikom.....	5
4.1 Strategije i postupci upravljanja svim kategorijama rizika.....	5
4.2 Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima.....	6
4.3 Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenje rizika.....	6
4.4 Zaštita od rizika i ublažavanja rizika, kao i strategije i postupci za praćenje	7
stalne efikasnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika	7
4.5 Izjave organa upravljanja Banke o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji Banke	7
5. Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti.....	7
5.1 Rezime pristupa kreditne institucije procjeni adekvatnosti internog kapitala za podršku tekućim i budućim aktivnostima.....	7
5.2 Rezultat postupka procjene adekvatnosti internog kapitala, u skladu sa propisom kojim se uređuje procjena adekvatnosti internog kapitala	10
6. Podaci o izloženosti kreditnom riziku.....	12
6.1 Oblast primjene i definicije pojmova „dospio” i „umanjen” koje koristi za računovodstvene potrebe i moguće razlike između definicija za pojmove „dospio” i „status neispunjavanja obaveza” za računovodstvene i regulatorne potrebe.....	12
6.2 Opis pristupa i metoda za utvrđivanje specifičnih i opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik.....	13
6.3 Iznos i kvalitet kreditne izloženosti (kvalitetni, nekvalitetni i restrukturirani), izloženosti po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i vanbilansne izloženosti, uključujući akumulirano umanjenje vrijednosti, rezervacije i promjene negativnih fer vrijednosti zbog kreditnog rizika i iznosa primljenog kolaterala i finansijskih jemstava	14
6.4 Analizu računovodstveno dospjelih izloženosti	15
6.5. Bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza i koje nijesu u tom statusu, akumulirane opšte i specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik, njihova distribucija prema geografskom području i vrsti djelatnosti za kredite, dužničke hartije od vrijednosti i vanbilansne izloženosti.....	16
6.6 Promjene bruto iznosa bilansnih i vanbilansnih izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza, kao i podaci o početnom i završnom stanju tih izloženosti	18
6.7 Razvrstavanje kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom roku do dospeljeća	19
7. Podaci o opterećenoj i neopterećenoj imovini	19
8. Podaci o primjeni standardizovanog pristupa.....	19
9. Podaci o upravljanju operativnim rizikom.....	25
10. Izloženost riziku kamatne stope iz pozicija kojima se ne trguje.....	26
10.1 Priroda rizika kamatne stope	26
10.2 Promjene ekonomske vrijednosti	27
11. Podaci u vezi politike primanja.....	27
11.1 Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri utvrđivanju i provjeri politike primanja	27
11.2 Karakteristike politike primanja, uključujući kriterijume koji se primjenjuju za mjerenje uspješnosti i prilagođavanje rizicima, odlaganje primanja i prenos prava	27
11.3 Odnos između fiksnih i varijabilnih primanja	28

11.4 Kriterijumi uspješnosti po kojima se dodjeljuju primanja u finansijskim instrumentima	28
11.5 Glavne parametre i obrazloženje strukture varijabilnih primanja kao i drugih primanja	28
12. Podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću	30
13. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	31
13.1 Osnovne karakteristike politika i postupaka za bilansno i vanbilansno netiranje	31
13.2 Osnovne karakteristike politika i postupaka za vrednovanje prihvatljivog kolaterala i upravljanje tim kolateralom	31
13.3 Opis glavnih vrsta kolaterala koje je kreditna institucija primila u cilju ublažavanja kreditnog rizika	32
13.4 Jemstva i kreditni derivati koji se koriste kao kreditna zaštita	32
13.5 Podaci o koncentracijama tržišnih ili kreditnih rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika	32
13.6 Vrijednost izloženosti koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom i ukupnu vrijednost izloženosti koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom nakon primjene korektivnih faktora	33
13.7 Odgovarajući faktor konverzije i ublažavanje kreditnog rizika povezan sa izloženošću i učestalost primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika sa efektom zamjene ili bez njega	33
13.8 Iznos bilansnih i vanbilansnih izloženosti(u skladu sa standardizovanim pristupom) prema kategorijama izloženosti prije i poslije primjene faktora konverzije kao i u vezi sa tim ublažavanja kreditnog rizika	33

1. UVOD

U skladu sa članom 237 Objavljivanje podataka Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG”, broj 072/19“ od 26.12.2019, 082/20 od 06.08.2020, 008/21 od 26.01.2021) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji ("Službeni list Crne Gore", br. 128/20 od 30.12.2020), Erste Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objavljuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju za 2021. godinu.

Podaci za javno objavljivanje propisani navedenom Odlukom, koji nijesu postojali na dan 31.12.2021. nijesu predmet godišnjeg objavljivanja podataka za izvještajni period 31.12.2021. godine.

Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji.

Izvještaj se javno objavljuje na internet stranici Banke www.erstebank.me.

2. Podaci o Banci

Erste Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: "Banka") je registrovana kod Privrednog suda u Podgorici 07.08.2002. godine.

Erste Steiermarkische Bank ima 100% učešća u kapitalu Banke.

2.1 Konsolidacija

Erste Bank AD Podgorica nije matično pravno lice, te stoga nema obavezu da javno objavi informacije i podatke koji se odnose na konsolidaciju u smislu član 5. Odluke o javnom objavljivanju podataka.

2.2 Godišnji izvještaji

Finansijski iskazi koje čine: Izvještaj nezavisnog revizora, Iskaz o ukupnom rezultatu, Iskaz o finansijskoj poziciji, Iskaz o promjenama na kapitalu, Iskaz o tokovima gotovine i Napomene uz finansijske iskaze, Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji 31.12.2021 god. i Izvještaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici www.erstebank.me.

3. Podaci o sistemu upravljanja

Na 31.12.2021. godine Banka je imala 5 članova Odbora direktora, Glavnog izvršnog direktora i dva izvršna direktora.

U cilju usklađivanja korporativnog upravljanja sa novim Zakonom o kreditnim institucijama, Banka je od Centralne banke Crne Gore dobila odobrenja za izbor 3 člana Upravnog odbora, dana 08.11.2021. godine i za izbor 5 članova Nadzornog odbora, dana 01.12.2021. godine.

Skupština akcionara Banke je dana 24.08.2021. godine donijela Politiku procjene primjerenosti Predsjednika Upravnog odbora, člana Upravnog odbora, člana Nadzornog odbora i nosioca ključne funkcije u Erste bank AD Podgorica.

4. Ciljevi i politike upravljanja rizikom

4.1 Strategije i postupci upravljanja svim kategorijama rizika

Strategija upravljanja rizicima je sveobuhvatna i ključni je koncept upravljanja rizikom Banke i to na način da se rizik identifikuje i procjenjuje, da se ovladava rizikom, tj. utiče na njegovo smanjenje, da se vrši praćenje rizika, kao i da se obezbijede ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima. Strategija podrazumijeva izbor pravaca, metoda i instrumenata za realizaciju poslovnih ciljeva Banke sa stanovišta upravljanja rizicima. Ona obezbjeđuje informacije korisne u procesu upravljanja rizicima tako što nastoji pružiti opšte principe, zadatke i zahtjeve za integrisano upravljanje rizicima.

Unutrašnji akti o upravljanju rizicima podrazumijevaju Strategiju upravljanja rizicima, Sklonost preuzimanju rizika (RAS), kao i pojedinačne politike i procedure upravljanja rizicima.

Banka je kroz strategije i politike upravljanja rizicima uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, obezbjeđujući tako usklađenost rizičnog profila Banke sa prihvatljivim nivoom rizika, odnosno sklonošću Banke ka rizicima. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima srazmjeran je prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti Banke.

Banka setom internih akata, koji usvaja Odbor direktora uređuje sistem upravljanja rizicima. Sveobuhvatni set internih akata, za čije sprovođenje su zaduženi izvršni direktori Banke i stručne službe Banke, čine Strategiju upravljanja rizicima, politike i procedure upravljanja rizicima, procedure za upravljanje pojedinačnim rizicima, kao i ostali interni akti, i njima se detaljnije definišu:

- praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika;
- način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti;
- minimizacija uticaja na rezultat Banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika;
- efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprečavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika.
- efikasno upravljanje rizikom prevare po principu „nulte tolerancije“ prema prevarama.

Ovim aktima se nastoje pružiti opšti principi, zadaci i zahtjevi za integrisano upravljanje rizicima i njegovih važnih komponenti kako bi se u krajnjem ispunili zahtjevi za procjenom adekvatnosti internog kapitala (ICAAP).

Preuzimanje rizika ključna je uloga banke i značajna komponenta poslovnog modela Erste Banke, dok je adekvatnost kapitala osnovni preduslov takvog modela poslovanja. ICAAP u osnovi služi za procjenu o tome može li sebi Banka "priuštiti" preuzete rizike upoređujući rizičnost portfelja (uključujući sve vrste rizika) sa kapitalom Banke, odnosno potencijalom za pokriće (Coverage potential). ICAAP okvir je osmišljen na način da podrži upravljanje rizicima Banke i upravljanje kapitalom, kako bi Banka u svakom trenutku imala dovoljan nivo kapitala koja odražava profil rizičnosti Banke te karakteristike i pravce kretanja njenog portfelja.

Strategija upravljanja rizicima I RAS jasno određuju ukupne visine svih vrsta rizika koje Banka smatra prihvatljivim, u cilju smanjenja potencijalnih negativnih efekata na kapital i finansijsku poziciju Banke. Definisane sklonosti ka rizicima predstavljaju preduslov u uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima. Efikasno upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, procjenu, mjerenje i kontrolu izloženosti prema svim rizicima uz istovremeno optimiziranje preuzetih rizika radi ostvarenja svih bančinih poslovnih planova.

Svrha strategije je definisanje okvira kojim se određuje sklonost preuzimanja rizika za pojedine vrste rizika kako bi se pravovremeno uočila i promjena u profilu rizičnosti Banke.

To, između ostalog, uključuje određivanje:

- vrste i uzroka rizika;
- odgovornosti za upravljanje pojedinom vrstom rizika;
- mjerenje i upravljanje pojedinim rizikom.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika (RAS - Risk Appetite Statement) definiše maksimalni nivo rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi se postigli ciljevi poslovanja, u obliku osnovnih pokazatelja rizika, te ključnih principa rizika. RAS ne bi trebalo da bude postavljen posebno, već treba da uzme i u obzir postojeće strateške i poslovne planove, planove rizika i kapitala, kao i saznanja stečena u okviru integrisanog upravljanja rizicima.

RAS predstavlja značajno i obavezujuće ograničenje poslovnih aktivnosti u okviru ukupne sklonosti preuzimanju rizika kroz okidače odobrene od strane Odbora direktora.

RAS predstavlja stratešku izjavu na nivou Banke, te služi kao početna tačka za implementaciju okvira ograničavanja rizika. Svaku Izjavu o sklonosti upravljanja rizicima (RAS) mora odobriti Odbor direktora.

Banka definiše svoju strategiju rizika i sklonost preuzimanju rizika kroz godišnji proces planiranja kako bi se osigurala usklađenost ciljanih nivoa rizika, kapitala, likvidnosti i učinka.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika (RAS) Banke:

- sastoji se od ključnih pokazatelja rizika koji pružaju kvantitativne smjernice za upravljanje povraćajem u odnosu na rizik,
- sadrži kvalitativne izjave u obliku ključnih principa rizika i dio su smjernica upravljanja rizicima,
- postavlja granice za postavljanje limita i ciljanih vrijednosti, i
- ključan je faktor u procesu godišnjeg strateškog planiranja pružajući cjelovit pogled na kapital, likvidnost, te povraćaj u odnosu na rizik.

Banka je identifikovala i definisala ključne rizike kojima je izložena u svom poslovanju i to:

kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik, rizik likvidnosti, rizik zemlje, rizik reputacije, rizik usklađenosti, rizik koncentracije, rezidualni rizik koji proilazi iz tehnika mitigacija kreditnog rizika, strateški/ poslovni/ rizik, makroekonomski rizik i sistemski rizik.

4.2 Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Sektor upravljanja rizicima je organizovan na način da se efikasno upravlja svim materijalno značajnim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, pri čemu je fokus stavljen na upravljanje kreditnim rizikom fizičkih lica, rizikom likvidnosti, tržišnim rizicima.

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je za sistem izvještavanja Odbora direktora¹ sa područja upravljanja rizicima. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedinih vrsta rizika.

Krajnja odgovornost za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, pripada Odboru direktora Banke, koji obavljaju svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o preuzimanju i upravljanju rizicima Banke.

Uprava Banke pruža cjelokupni nadzor nad upravljanjem rizicima i kapitalom Banke i odgovorna je za definisanje i implementiranje sveobuhvatne i usklađene poslovne strategije i strategije rizika za Banke.

Za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica prema novoj organizacionoj strukturi zadužena je Služba za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica, dok se praćenje i upravljanje operativnim rizicima odvija u okviru Službe za upravljanje operativnim rizicima i informacionu sigurnost.

Sektor upravljanja rizicima ima sljedeće odgovornosti: definiše i predlaže na usvajanje Odboru direktora Strategiju i politike, procedure i metodologije iz dijela rizika likvidnosti, tržišnih rizika, kao i kreditnog rizika fizičkih lica, razvija modele i metodologije za identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Služba za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica definiše i predlaže na usvajanje Odboru direktora politike i procedure, vrši identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu iz dijela kreditnog rizika pravnih lica.

Služba za upravljanje operativnim rizicima i informacionu sigurnost definiše i predlaže na usvajanje Odboru direktora politike, pravilnike i procedure, vrši identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu iz dijela upravljanja operativnim rizicima.

4.3 Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenje rizika

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je i za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedinih vrsta rizika, te uspostavljanje odgovarajuće baze podataka.

Izvještaji pružaju dovoljno informacija o ukupnoj izloženosti prema različitim vrstama rizika, zemljama, industrijama i grupama klijenata, koncentracijama na nivou individualnih klijenata i ostalim koncentracijama, predviđanjima plasmana i investicija, mjerama izloženosti tržišnom riziku, rizicima likvidnosti, odstupanju od utvrđenih limita, itd. Izvještaji se pripremaju i dostavljaju nadležnima na dnevnom, sedmičnom, mjesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtjevima istih.

Sistemi mjerenja rizika su sastavni dio politika i ostalih internih akata kojima je uređen sistem upravljanja rizicima. Oni su u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, dio su interne metodologije koja je u skladu sa bazelskim standardima i dobrom bankarskom praksom.

Kao dio sistema upravljanja rizikom, Banka je usredsređena na aktivno ublažavanje rizika putem uzimanja kolaterala kao sredstva obezbjeđenja i umanjenja izloženosti kreditnom riziku. Banka uzima što je više moguće kolaterala, što

¹ Stupanjem na snagu nove regulative funkciju Odbora direktora banke vrše Upravni i Nadzorni odbor.

direktno zavisi od tekuće tržišne situacije, kao i od poslovne konkurencije. Prilikom prihvatanja instrumenata kreditne zaštite, Banka prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Prihvatanje i vrednovanje instrumenata kreditne zaštite, kao i upravljanje njima, detaljno je objašnjeno u Katalogu kolaterala.

4.4 Zaštita od rizika i ublažavanje rizika, kao i strategije i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima je uređeno i odgovarajućim internim aktima na nivou Erste banke. Značajni interni akti Banke su: Strategija upravljanja rizicima, Strateški plan za upravljanje kapitalom, Kreditne politike i načela, ILAAP Politika, ICAAP politika i procedura, Politika za upravljanje rizikom zemlje, Politika o upravljanju operativnim rizikom, Pravilnik o upravljanju tržišnim rizicima, Politika o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke. i dr.

4.5 Izjave organa upravljanja Banke o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji Banke

Usvajanjem ovog izvještaja organi uprave izjavljuju da su mehanizmi za upravljanje rizičnim profilom i kao i strategija Banke primjereni.

5. Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti

5.1 Rezime pristupa kreditne institucije procjeni adekvatnosti internog kapitala za podršku tekućim i budućim aktivnostima

Banka je uspostavila proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP-Internal capital adequacy assesment process). Uspostavljeni ICAAP usklađen je sa standardima Erste Grupe i regulativom Centralne banke. U postupak procjene adekvatnosti internog kapitala uključene su sljedeći organi i organizacione jedinice Banke:

Kolegijum izvršnih direktora

- odgovoran je za ICAAP na nivou Banke, pri čemu se u obzir uzimaju specifičnosti Banke i njen profil rizičnosti. KID je takođe odgovoran za uspostavljanje načela i standarda procjene adekvatnosti internog kapitala uz osiguranje zadovoljavajuće kapitalne pokrivenosti uzimajući u obzir procjenu adekvatnosti internog kapitala.

Odbor direktora Banke

- daje saglasnost KID-u na strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima Banke sa definisanim potrebnim internim kapitalom i njegovom alokacijom na pojedine rizike kojima je ili kojima bi Banka mogla biti izložena. Isto tako daje saglasnost KID-u na strukturu postupka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala, te osigurava stratešku svrhu ICAAP-a. Usvaja RAS i Strategiju upravljanja rizicima Banke.

Sektor upravljanja rizicima/Služba za strateško upravljanje rizicima

- regularno revidira ICAAP i usklađuje taj proces sa grupnim i regulatornim standardima i razvija ga na nivou Banke u skladu sa svim zakonskim propisima i načelima dobrog poslovanja.

Sektor upravljanja rizicima odgovorna je za sljedeće sastavne djelove ICAAP-a:

- ✓ Strategija rizika
- ✓ Procjena materijalnosti rizika (RMA)
- ✓ Analiza rizika koncentracije (RCA)
- ✓ Izračun kapaciteta za preuzimanje rizika (RCC)
- ✓ Testiranje otpornosti na stres

- ✓ Planiranje rizika
- ✓ Plan oporavka²
- ✓ Sklonost preuzimanje rizika (RAS) i limiti.

Sektor upravljanja rizicima u sklopu ICAAP procesa sarađuje i s drugim organizacionim jedinicama relevantnim za cjelokupni proces.

Metode i procedure kojima banka procjenjuje materijalnost rizika

ICAAP služi za procjenu adekvatnosti bančinog kapitala. U postupku procjene adekvatnosti internog kapitala, Banka razmatra sve rizike kojima je izložena, odnosno sve rizike koji postoje u svim procesima i sistemima Banke na nivou portfolija i pojedinog proizvoda. Utvrđivanje svih rizika i određivanje njihove izloženosti je zasnovano na sveobuhvatnoj procjeni rizika, a koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima i aktivnostima.

Procjena materijalnosti rizika (RMA) određuje materijalnost rizika, te prema tome i profil rizika u Banci. Dodatne smjernice za procjenu materijalnosti rizika prikazane su na sljedećoj slici:

Banka je uspostavila redovan postupak identifikovanja rizika kojima već jest ili kojima može biti izložena te koji proizilaze iz poslovnih aktivnosti. Proces identifikovanja rizika nastaje kao rezultat popisa i rizika i njihovih karakteristika, formirajući inventar rizika Banke. Prilikom izrade inventara rizika Banka uzima u obzir temeljne rizike, ukoliko su materijalni, koji proizilaze iz finansijskih i nefinansijskih učešća, i drugih povezanih tijela. Popis rizika Banke (uključujući definicije) nalazi se u Prilogu 3 ove politike (prilog ICAAP Politike).

Kao rezultat procesa identifikacije rizika, ključne vrste rizika u Banci su kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik, strateški rizik, reputacijski rizik, rizik usklađenosti, makroekonomski rizik i politički rizik. Makroekonomski i politički rizici smatraju se transversalnim tipovima rizika koji utiču na sve vrste rizika Banke.

Banka je uspostavila metodologiju mjerenja za svaku vrstu rizika koja je takođe podložna redovnoj reviziji. Za većinu vrsta rizika definisan je skup kvantitativnih pokazatelja koji su podržani kvalitativnim izjavama. Vrste rizika koje se ne mogu adekvatno ocijeniti kvantitativnim pokazateljima, ocjenjuju se kvalitativnom analizom u obliku upitnika s unaprijed definisanim pokretačima rizika, među kojima se najmanje jedan od pokretača rizika može kvantifikovati.

² Stupanjem na snagu nove regulative 01.01.2022 god Banka je u obavezi da ima Plan oporavka. Dokument je u procesu izrade i valsnštvo je Sektora upravljanja rizicima.

Rizici se ocjenjuju / razvrstavaju u jednu od sledećih kategorija:

- **Ne postoji:** Banka nije izložena riziku,
- **Nizak:** rizik postoji, ali je neznatan u odnosu na ukupnu izloženost riziku, profitabilnost i raspoloživi kapital;
- **Srednji:** rizik s potencijalno značajnim uticajem na profitabilnost Banke i / ili njenu solventnost / kapitalnu osnovu;
- **Visok:** najkritičniji rizici u skladu s poslovnim modelom koji mogu značajno uticati na održivost Banke.

Rizik se smatra značajnim ako bi njegova materijalizacija, izostavljanje ili pogrešno prikazivanje značajno promijenili ili uticali na adekvatnost kapitala, profitabilnost ili kontinuitet Banke s ekonomske perspektive. Stoga se rizici ocijenjeni kao „visoki“ i „srednji“ tokom postupka procjene značajnosti rizika smatraju materijalnim za Banku, dok se rizici ocijenjeni kao „niski“ smatraju nematerijalnim.

Unutar procesa procjene značajnosti rizika, Banka kategoriše različite rizike na način da pravilno agregira vrste rizika i uspostavi / održi odgovarajući okvir upravljanja rizikom. RMA rezultira ocjenama koje definišu značajnost svake vrste rizika i formiraju ukupni profil rizika Banke (taksonomija rizika) te pruža informacije o očekivanom razvoju profila rizika u jednogodišnjem horizontu.

Uvidi dobijeni procjenom koriste se za poboljšanje prakse upravljanja rizikom i za dalje ublažavanje rizika unutar Banke. Tehnike ublažavanja rizika prilagođene su karakteristikama svakog pojedinog rizika, a generalni zahtjevi se temelje na stupnju značajnosti, kako je navedeno u tablici u nastavku:

Izloženost riziku	Procjena	Materijalnost	Ublažavanje rizika	
			Upravljački okvir	Ekonomski kapital
Ne	Ne postoji	Ne postoji izloženost riziku	nije relevantno	Ne
Da	Nizak	Nematerijalan	- Infrastruktura (podaci / sustavi) - Politike/procedure za identifikaciju i upravljanje rizikom	Ukoliko je zahtijevano u okviru P1
Da	Srednji	Materijalan	- Infrastruktura (podaci / sustavi) - Politike/procedure za identifikaciju i upravljanje rizikom - Kontrole rizika i limita - Procesi eskalacije i adresiranje prekoračenja limita	Razmatranje kapitalnih zahtjeva od strane Uprave
Da	Visok	Materijalan	- Infrastruktura (podaci / sustavi) - Politike/procedure za identifikaciju i upravljanje rizikom - Kontrole rizika i limita - Procesi eskalacije i adresiranje prekoračenja limita - Testiranje otpornosti na stres/analiza osjetljivosti - Povećana pozornost od strane menadžmenta	Razmatranje kapitalnih zahtjeva od strane Uprave

Zavisno od stepena materijalnosti, upravljački okvir sastoji se od:

Za „Nizak“:

- standardi (politike i / ili procedure) za osiguranje adekvatne i primjerene identifikacije rizika i upravljanja, poput mjerenja, procjene i izvještavanja;
- potrebna infrastruktura, uključujući podatke / sisteme, kako bi se omogućilo adekvatno upravljanje rizikom i izvještavanje u skladu s regulatornim ili internim zahtjevima.

Za „Srednji“: okvir upravljanja rizikom za ocjenu „nizak“ dodatno se proširuje:

- limitima uspostavljenim u skladu s apetitom za rizik Banke;
- kontrolama rizika koje osiguravaju pravovremenu i kontinuiranu identifikaciju, mjerenje, nadzor, upravljanje i ublažavanje rizika;
- definisanim procesima (upravljanje) eskalacije i adresiranje prekoračenja limita pomoću odgovarajućih procesa praćenja.

Za „Visok“: okvir upravljanja rizikom za ocjenu „srednji“ dodatno se proširuje:

- povećanom pažnjom na limite i kontrolama rizika od strane menadžmenta;
- monitoring i kontrolu izloženosti riziku potrebno je provoditi češće nego što to predviđa redovni proces upravljanja, pri čemu učestalost zavisi od prirode vrste rizika (npr. dnevno izvještavanje o riziku likvidnosti, dnevno izvještavanje za 'single name' koncentracije itd.).

Osjetljivost Banke na određene vrste rizika trebala bi se procjenjivati kroz redovni postupak testiranja otpornosti na stres / analizu osjetljivosti koji osigurava sposobnost Banke da izdrži rizik u stresnim događajima.

Dalje, materijalni tipovi rizika mogu se pokriti izdvajanjem ekonomskog kapitala u RCC-u Banke, pod uslovom da je rizik mjerljiv i da se alokacija kapitala smatra smislenom na temelju odluke Uprave.

Ako se ocjena značajnosti rizika promijeni kao rezultat procesa godišnjeg ocjenjivanja, okvir upravljanja rizikom primijenjen za taj specifični rizik mora se preispitati / redefinisati, kao i prethodna odluka o izdvajanju ili ne izdvajanju ekonomskog kapitala.

RMA služi i kao input za dizajn i definisanje Strategije rizika i Sklonosti upravljanju rizika Banke. Ključni ishodi i preporuke RMA razmatraju se u dizajnu scenarija i izboru sveobuhvatnih i reverznih testova otpornosti na stres. Pojediniosti o procesu procjene materijalnosti rizika opisane su u ICAAP proceduri.

Procjena materijalnosti rizika koju sprovodi Banka mora biti sveobuhvatna i na odgovarajući način prikazati njen profil rizika. Banka preuzima punu odgovornost za sveobuhvatnost RMA i pokrivenost svih relevantnih vrsta rizika. Popis rizika ESB grupe mora biti uključen u ICAAP politiku Banke. Ključne vrste rizika u ESB grupi moraju se smatrati minimalnim komponentama inventara rizika Banke. Pri određivanju inventara rizika, Banka mora koristiti vrste rizika i definicije sadržane u popisu rizika ESB grupe. Budući da ESB grupa mora obuhvatiti i analizirati sve vrste rizika kojima je ESB Grupa izložena ili kojima može biti izložena, Banka je obavezna obavijestiti i uskladiti se s ESB grupom o svim izmjenama i dopunama koje će se uključiti u Popis rizika Banke i Popis rizika ESB grupe.

5.2 Rezultat postupka procjene adekvatnosti internog kapitala, u skladu sa propisom kojim se uređuje procjena adekvatnosti internog kapitala

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala čine:

- *Utvrđivanje materijalne značajnosti rizika:* proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) za polaznu pretpostavku ima procjenu materijalnosti rizika kojima je Banka izložena kako bi se utvrdila potreba za izračun kapitalnih zahtjeva za pojedine rizike. Pri procjeni materijalnosti rizika, Banka razmatra sve rizike kojima je izložena, odnosno koje preuzima. Preuzeti rizici se dijele na značajne, za koje je potrebno imati kapitalno pokriće i na rizike koji ne treba da imaju kapitalno pokriće, odnosno rizike za koje nije potrebna kapitalna zaštita, budući da su procijenjeni kao nematerijalni.
- *Obračun potrebnog internog kapitala za pojedinačne rizike:* Za obračun potrebnog kapitala za pojedinačne rizike, Banka koristi metode propisane za obračun minimalnih kapitalnih zahtjeva, kao i interne pristupe mjerenja.

Banka sljedeće rizike ocjenjuje kao materijalno značajne, te za njih obračunava potrebni interni kapital:

- kreditni rizik – Osnova za izračun je rizikom ponderisana aktiva (RWA) kao što je definisano Standardizovanim pristupom od Centralne banke. Interni kapitalni zahtjev računa se kao 10% od RWA što je u skladu sa regulatornim zahtjevom;
 - kamatni rizik – za izračun potrebnog kapitala za kamatni rizik koristi se metodologija koja je bazirana na pomjeranju krive prinosa za +/- 200 bazičnih poena;
 - devizni rizik – za izračun potrebnog kapitala Banka koristi propisani metod od strane regulatora. Potrebni kapital se dobija tako što se ta pozicija pomnoži sa 10%. Ukoliko neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 2% sopstvenih sredstava nije potrebno računati potrebni kapital.
 - rizik ulaganja u dužničke HoV – koristi se opšta metoda;
 - operativni rizik – kapitalni zahtjev za operativni rizik računa se na osnovu jednostavnog pristupa.
 - rezidualni rizik - za stres scenario koristi se pad vrijednosti nekretnina od 10% i uticaj na RWA;
 - rizik koncentracije –potencijalno negativne posljedice koje mogu proizaći iz koncentracije;
 - rizik zemlje – za izračun potrebnog kapitala koristi se model propisan od regulatora.
- *Određivanje ukupnog internog kapitala uključujući i scenarija testnog testiranja.*

- Poređenje iznosa kapitala izračunatog u skladu sa regulatornim zahtjevima i iznosa potrebnog internog kapitala.

U nastavku je prikazan izračun regulatornog potrebnog kapitala i internog kapitala na 31.12.2021 god:

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om	Ukupan kapital
STUB 1			
Kreditni rizik	30,344	2,22	32,564
Operativni rizik	5,264	0	5,264
Tržišni rizik	0	11	11
STUB 2			
<i>Rizici koji nijesu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1</i>			
Rezidualni rizik (CRM)	0	381	381
Rizik sekjuritizacije	0	0	0
<i>Rizici iz Stuba 2</i>			
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	1,329	685	2,014
Rizik koncentracije	0	1,211	1,211
<i>Ostali značajni rizici</i>			
Rizik likvidnosti	0	0	
Strateški rizik	0	1,837	1,837
Reputacioni rizik	0	0	
Ostali rizici	508	0	508
Eksterni faktori	0	0	0
UKUPNO	37,445	6,345	43,79

Profil rizika Banke predstavlja osnovu za izračun visine potrebnog internog kapitala. Profil rizičnosti Banke definisan je kao ukupan nivo izloženosti riziku koji je Banka spremna da prihvati kako bi postigla zacrtane stratejske ciljeve. Ukupan apetit za rizik determinisan je na način koji omogućava percepciju Banke kao stabilne, savremene i sigurne finansijske institucije od strane klijenata, deponenata, povjerilaca, vlasnika i ukupne privrede.

Profil kreditnog rizika direktno zavisi od uspješnosti upravljanja kreditnim rizikom i apetita po kreditnom riziku, koji predstavlja prihvatanje ukupne izloženosti kreditnom riziku koja omogućava postizanje zacrtanih stratejskih ciljeva, u smislu postizanja planiranih rezultata, uz održavanje odgovarajućeg stepena pokrića portfelja rezervama i ciljnog nivoa adekvatnosti kapitala. Shodno tome, profil rizičnosti kod izloženosti kreditnom riziku određuje se na osnovu sveobuhvatne analize kreditnog portfolija po različitim osnovama: troškovima rizika, nekvalitetnim kreditima, industrijama, izloženosti na pojedinačnoj osnovi itd.

Profil kamatnog rizika – apetit za kamatni rizik je umjeren, odnosno svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica kamatonosne prirode izvora i plasmana Banke. Profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje Banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Kamatonosne izloženosti Banke na dan 31.12.2021. bile su u okviru propisanih limita.

Profil valutnog rizika - apetit za valutni rizik je veoma nizak. Banka ima konzervativne limite za neto otvorene pozicije po pojedinim valutama i agregatnu deviznu poziciju. Shodno tome, profil valutnog rizika nastaje kao posljedica neto otvorenih pozicija u stranim valutama koje se održavaju na niskom nivou i zadovoljavaju potrebe poslovanja u stranim valutama.

Profil cjenovnog rizika – apetit za cjenovni rizik je umjeren, s obzirom na to da Banka investira isključivo u državne dužničke hartije od vrijednosti i to za potrebe obezbjeđivanja sekundarne likvidnosti.

Profil operativnog rizika - profil operativnog rizika predstavlja dokumentovani prikaz svih operativnih rizika kojima je Banka bila izložena u svom poslovanju. Banka je uspostavila aktivan proces upravljanja i mitigacije operativnih rizika koji su značajni za Banku, u cilju smanjenja profila operativnog rizika. U sklopu tog procesa Banka je identifikovala ključne indikatore operativnog rizika koji predstavljaju osnovne pokazatelje izloženosti Banke operativnom riziku, odnosno pokazatelje profila operativnih rizika. Služe da upozore Banku na promjene nivoa rizika koji bi mogli izazvati potencijalna negativna dejstva.

Na dan 31.12.2021. potreban kapital izračunat u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala za kreditni rizik je iznosio 30.344 hilj; potreban kapital za tržišne rizike je iznosio 0 hilj; potreban kapital za operativni rizik je iznosio 5.264 hilj.; potreban kapital za rizik zemlje je iznosio 508hilj. i potreban kapital za ostale rizike 1.329hilj. EUR. Koeficijent solventnosti na dan 31.12.2021. iznosio je 22.58% (sa uključenom dobiti tekuće godine iznosio bi 24.43%). Takođe, u projekcijama na trogodišnjem nivou, došlo se do zaključka da Banci prema trogodišnjem planu nijesu potrebni eksterni izvori dokapitalizovanja, već će iz sopstvene profitabilnosti podržavati rast rizikom ponderisane aktive uz zadržavanje visoke kapitalizovanosti, tj. koeficijenta solventnosti koji će biti na većem nivou nego što je zakonski minimum.

U nastavku dat je pregled strukture rizikom ponderisanih sredstava za različite tipove rizika i koeficijent solventnosti Banke na 31.12.2021 god:

(000 EUR-a)		
R. br.	Opis stavki	Iznos
I	Sopstvena sredstva banke	84.556
1.	Osnovni kapital	84.556
2.	Dopunski kapital	0
II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva	303.441
1.	Ponderisana bilansna aktiva	264.911
2.	Ponderisane vanbilansne stavke	38.530
III	Potreban kapital za tržišne rizike	0
IV	Potreban kapital za operativni rizik	5.264
V	Potreban kapital za rizik zemlje	508
VI	Potreban kapital za druge rizike	1.329
VII	Koeficijent solventnosti banke	22,58%

6. Podaci o izloženosti kreditnom riziku

6.1 Oblast primjene i definicije pojmova „dospio” i „umanjen” koje koristi za računovodstvene potrebe i moguće razlike između definicija za pojmove „dospio” i „status neispunjavanja obaveza” za računovodstvene i regulatorne potrebe

Dospjelim potraživanjima se smatraju sva potraživanja koja banka nije uspjela naplatiti na ugovoreni datum dospjeća, odnosno potraživanja kod kojih je prisutno kašnjenje u izmirivanju duga od strane klijenta u odnosu na ugovorom definisane rokove.

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore pod nekvalitetnom aktivom³ podrazumijeva se sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategorijama.

³ Pregled nekvalitetnih kredita dat je u tablicama u okviru tačke 6.5.

6.2 Opis pristupa i metoda za utvrđivanje specifičnih i opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik

Banka ima adekvatnu infrastrukturu, alate i procese za pravovremenu identifikaciju gubitaka uzrokovanih kreditnim rizikom. Regulatorni i računovodstveni standardi, kao i ekonomske potrebe, zahtijevaju od banke da procijeni potrebu i izdvoji rezerve za gubitke po kreditima kako bi pokrila određene očekivane ekonomske gubitke finansijske imovine.

Izračun rezervi za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom vrši se na mjesečnom nivou, na izloženost nivoa imovine, u valuti izloženosti. Za izračun rezervi, Banka primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) zasnovan na pristupu tri stanja (eng. stage), a koji se izračunavaju u skladu sa očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom periodu ili očekivanim kreditnim gubicima tokom vijeka trajanja.

Stage 1- uključuje:

- Finansijsku imovinu pri početnom priznavanju, osim:
 - i) Imovine POCI
 - ii) Imovine čije je početno (bilansno) priznavanje podstaknuto prvim korišćenjem preuzetih obaveza po kreditima datih drugoj ugovornoj strani za koju je došlo do značajnog pogoršanja kredita od početnog priznavanja tog zajma, a koja nije u defaultu u vrijeme prve upotrebe.
- Finansijsku imovinu koja ispunjava uslove niskog kreditnog rizika;
- Finansijsku imovinu bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet.

U stage-u 1 se rezerve za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom izračunavaju kao ECL u dvanaestomjesečnom periodu.

Stage 2 – uključuje:

- finansijsku imovinu na kojoj je identifikovan značajan porast kreditnog rizika, ali koja nije kreditno umanjena na datum izvještavanja, uključujući početno priznatu imovinu opisanu pod tačkom 1.a.ii).

U stage-u 2 se rezerve za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom izračunavaju kao ECL tokom vijeka trajanja.

Stage 3 - uključuje finansijsku imovinu koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja.

U stage-u 3 se rezerve za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom izračunavaju kao ECL tokom vijeka trajanja.

U Banci se za finansijsku imovinu klijentima u defaultu očekivani kreditni gubici tokom vijeka trajanja izračunavaju kao razlika između bruto knjigovodstvenog iznosa imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po originalnom EIR-u finansijske imovine. Kao buduće novčane tokove, moraju se razmotriti sve procijenjene naplate kamata i otkupa, kao i procijenjene povratne garancije i troškovi prodaje i dobijanje kolaterala.

ECL se može računati bilo na pojedinačnoj ili grupnoj osnovi:

- ✓ Pojedinačni pristup primjenjuje se u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- ✓ Grupna procjena (Rule-based approach) primjenjuje se u slučaju pojedinačno neznčajnih klijenata.

Pojedinačno neznčajni klijenti su klijenti sa ukupnom izloženosti ispod praga materijalnosti ili na samom pragu materijalnosti.

Ukupna izloženost klijenta definisana je kao zbroj bilansnih i vanbilansnih izloženosti.

Metodologija izdvajanja rezervacija je definisana Pravilnikom o MSFI pravilima za izdvajanja rezervacija uzrokovanih kreditnim gubitkom, metodologija izračuna parametra rizika i segmenti za izračun parametara rizika su definisani u Priručniku za primjenu metodologije MSFI9 izdvajanja rezervacija.

6.3 Iznos i kvalitet kreditne izloženosti (kvalitetni, nekvalitetni i restrukturirani), izloženosti po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i vanbilansne izloženosti, uključujući akumulirano umanjene vrijednosti, rezervacije i promjene negativnih fer vrijednosti zbog kreditnog rizika i iznosa primljenog kolaterala i finansijskih jemstava

Izloženosti po stepenu kreditnog kvaliteta (bilansne pozicije)

u 000 Eur

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	1.724	447.849	388.604	106.183	19.649	676	9.049	524.161
kredit i potraživanja od banaka	0	0	35.759	0	0	0	0	35.759
kredit i potraživanja od klijenata	1.724	447.675	317.364	106.174	19.642	670	8.884	452.734
hartije od vrijednosti	0	0	34.936	0	0	0	0	34.936
ostala finansijska sredstva	0	174	545	9	7	6	165	732
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	54.816	0	0	0	0	54.816
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	9	3.056	662	247	211	43	2.157	3.320
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	0	45	73.096	57	91	16	299	73.559
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	1.733	450.950	517.178	106.487	19.951	735	11.505	655.856
Bilansna aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								47.102
UKUPNA BRUTO AKTIVA	1.733	450.950	517.178	106.487	19.951	735	11.505	702.958
Ispravka vrijednosti			4.098	6.175	7.677	394	8.326	26.670
UKUPNA NETO AKTIVA			513.080	100.312	12.274	341	3.179	629.186

Izloženosti po stepenu kreditnog kvaliteta (vanbilansne pozicije)

(000 EUR-a)

Stavke aktive vanbilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
Izdane garancije	937	42.153	47.645	8.330	315	0	0	56.290
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	836	34.754	25.790	9.811	119	1	2	35.723
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	1.773	76.907	73.435	18.141	434	1	2	92.013
Rezervacije za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama			368	388	116	0	2	874
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu			209	172	171	0	2	554
Razlika između rezervacija za pot. gubitke i rezervisanja za gubitke po vanbilansu - neto princip		0	159	216	-55	0	0	320
Vanbilansna aktiva na koje se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								1.885.999
Ukupno vanbilans	1.773	76.907	73.435	18.141	434	1	2	1.978.012

U tablici u nastavku prikazana su restrukturirana potraživanja po Stage-u na 31.12.2021 godine:

u 000 EUR

Potraživanja od klijenata	Restrukturirana potraživanja - Bruto izloženost	Stage 1 restrukturirana potraživanja	Stage 2 restrukturirana potraživanja	Stage 3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Učešće rest. potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restrukturirana potraživanja
Stanovništvo	6.836	1.876	2.900	2.060	(1.289)	2,74%	26.071
Gotovinski krediti	3.746	1.482	1.238	1.026	(563)	2,51%	10.069
Kreditne kartice	1	-	-	1	(1)	0,03%	1
Stambeni krediti	1.430	151	908	371	(319)	1,71%	6.758
Hipotekarni krediti	1.262	229	747	286	(152)	14,94%	7.397
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	397	14	7	376	(254)	7,39%	1.846
Privreda	11.939	24	6.092	5.823	(2.971)	12,03%	41.581
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	448	-	9	439	(160)	2,14%	1.088
Ostali krediti	11.491	24	6.083	5.384	(2.811)	9,89%	40.493
Ostale finansijske institucije	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Država	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2021.	18.775	1.900	8.992	7.883	(4.260)	14,77%	67.652
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

6.4 Analizu računovodstveno dospelih izloženosti

U tablici u nastavku prikazana je dospelja izloženost na 31.12.2021 godine:

	Dospjeli dug	Kratkoročni dio	Dugoročni dio	Ispravka vrijednosti	Neto iznos
U 000 EUR					
Stanovništvo	8.665	5.814	235.227	(14.603)	235.103
Privreda	3.775	34.578	102.181	(14.473)	126.061
Ostale finansijske institucije	-	1.000	-	(12)	988
Država	-	14.907	48.621	(645)	62.883
Ostalo	-	-	115	(3)	112
Stanje na dan 31. decembra 2021.	12.440	56.299	386.144	(29.736)	425.147

U 000 EUR	Dospjela kamata	Obračunata kamata	Ispravka vrijednosti	Neto kamata	Odloženi prihod
Stanovništvo	2.027	768	(1.905)	890	1.383
Privreda	537	255	(444)	348	276
Ostale finansijske institucije	-	1	-	1	1
Država	-	342	(4)	338	122
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2.564	1.366	(2.353)	1.577	1.782

6.5. Bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza i koje nijesu u tom statusu, akumulirane opšte i specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik, njihova distribucija prema geografskom području i vrsti djelatnosti za kredite, dužničke hartije od vrijednosti i vanbilansne izloženosti

U tablici u nastavku prikazana je kvalitetna i nekvalitetna bruto izloženosti sa pripadajućom ispravkom vrijednosti. Status nekvalitetne imaju izloženosti klasifikovane u C,D i E kategoriju:

u 000 Eur

Stavke aktive bilansa	Kvalitetna aktiva	Nekvalitetna aktiva	Ukupno
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	494.787	29.374	524.161
kredit i potraživanja od banaka	35.759	0	35.759
kredit i potraživanja od klijenata	423.538	29.196	452.734
hartije od vrijednosti	34.936	0	34.936
ostala finansijska sredstva	554	178	732
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	54.816	0	54.816
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	909	2.411	3.320
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	73.153	406	73.559
Ukupni bruto krediti	403.554	28.125	431.679
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	623.665	32.191	655.856
Ispravka vrijednosti	10.273	16.397	26.670
UKUPNA NETO AKTIVA	613.392	15.794	629.186

U tabeli u nastavku dat je pregled nekvalitetnih kredita i izdvojenih rezervi prema značajnim privrednim djelatnostima na 31.12.2021 god.

Značajne privredne djelatnosti	Nekvalitetni krediti	Ispravka vrijednosti	%
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	4.175	3.181	76,18%
Trgovina	1.512	700	46,29%
Građevinarstvo	648	531	82,01%
Proizvodnja	223	137	61,69%
Ostalo	21.568	11.849	54,94%
Ukupno	28.125	16.397	58,30%

U tabeli u nastavku dat je pregled nekvalitetnih kredita i rezervi podijeljenih na značajna geografska područja

Izloženost	Geografsko područje									Ukupna neto izloženost
	Centralna regija			Primorje			Sjeverna regija			
	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	
Nekvalitetni kredit	18.212	11.152	7.060	8.016	3.789	4.227	1.897	1.456	441	11.728

U tabeli u nastavku prikazana je podjela bruto kredita prema vrsti djelatnosti:

u 000 Eur	
<i>Vrsta djelatnosti</i>	<i>Izloženost</i>
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	519
Vađenje rude i kamena	179
Prerađivačka industrija	20.737
Snabdijevanje električnom energijom	1.867
Snabdijevanje vodom	6.050
Građevinarstvo	5.768
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	46.886
Saobraćaj i skladištenje	7.479
Usluge pružanja smještaja i ishrane	25.623
Informisanje i komunikacije	4.987
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.000
Poslovanje nekretninama	987
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	5.892
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.264
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	45.572
Obrazovanje	244
Zdravstvo i socijalna zaštita	24.636
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	2.792
Ostale uslužne djelatnosti	498
Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0
Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	0
Fizička lica - rezidenti	246.667
Nerezidenti	1.087
<i>Ukupno</i>	<i>452.734</i>

U tabeli u nastavku prikazana je podjela bruto kredita prema geografskom području:

u 000 Eur	
<i>Regija</i>	<i>Iznos</i>
Sjever	47.887
Centar	336.946
Jug	67.901
<i>Ukupno</i>	<i>452.734</i>

U tablici u nastavku prikazana je kvalitetna i nekvalitetna vanbilansna izloženosti sa pripadajućom ispravkom vrijednosti:

(000 EUR-a)			
<i>Stavke vanbilansa</i>	<i>Kvalitetne vanbilansne stavke</i>	<i>Nekvalitetne vanbilansne stavke</i>	<i>Ukupno</i>
Izdane garancije	55.975	315	56.290
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	35.601	122	35.723
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	91.576	437	92.013
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu	381	173	554
Ukupno vanbilans po odbitku rezervisanja za gubitke	91.195	264	91.459

U tabeli u nastavku prikazana je podjela vanbilansne izloženosti prema geografskom području:

u 000 Eur

<i>Regija</i>	<i>Kvalitetna vanbilansna izloženost</i>	<i>Nekvalitetna vanbilansna izloženost</i>	<i>Ukupna vanbilansna izloženost</i>
Sjever	4.713	3	4.716
Centar	77.440	284	77.724
Jug	9.423	150	9.573
Ukupno	91.576	437	92.013

U tabeli u nastavku prikazana je podjela vanbilansne izloženosti prema vrsti djelatnosti:

u 000 Eur

<i>Značajne privredne djelatnosti</i>	<i>Kvalitetna vanbilansna izloženost</i>	<i>Nekvalitetna vanbilansna izloženost</i>	<i>Ukupna vanbilansna izloženost</i>
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	162		162
Trgovina	35.050	393	35.443
Građevinarstvo	12.491		12.491
Proizvodnja	10.261		10.261
Ostalo	33.612	44	33.655
Ukupno	91.576	437	92.013

U tablici u nastavku prikazana je podjela HOV prema geografskom području:

u 000

<i>Regija</i>	<i>Izloženost</i>
Centar	89.752
Ukupno	89.752

6.6 Promjene bruto iznosa bilansnih i vanbilansnih izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza, kao i podaci o početnom i završnom stanju tih izloženosti

U tabeli u nastavku prikazane su promjene nekvalitetnih stavki aktive tokom 2021. godine

u 000 Eur

<i>Stavke aktive bilansa</i>	<i>Nekvalitetna aktiva 01.01.2021</i>	<i>Nekvalitetna aktiva 31.12.2021</i>	<i>Promjena tokom godine</i>
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>	22.076	29.374	7.298
kredit i potraživanja od banaka	0	0	0
kredit i potraživanja od klijenata	21.931	29.196	7.265
hartije od vrijednosti	0	0	0
ostala finansijska sredstva	145	178	33
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>	0	0	0
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	1.703	2.411	708
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	323	406	83
Ukupni bruto krediti	21.926	28.125	6.199
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	24.102	32.191	8.089
Ispravka vrijednosti	12.360	16.397	4.037
UKUPNA NETO AKTIVA	11.742	15.794	4.052

U tabeli u nastavku prikazane su promjene nekvalitetnih vanbilansnih stavki tokom 2021. godine

(000 EUR-a)

Stavke aktive vanbilansa	Nekvalitetne vanbilansne stavke 01.01.2021	Nekvalitetne vanbilansne stavke 31.12.2021	Promjena tokom godine
Izdate garancije	420	315	-105
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	173	122	-51
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	593	437	-156
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu	276	173	-103
Ukupno vanbilans po odbitku rezervisanja za gubitke	317	264	-53

6.7 Razvrstavanje kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom roku do dospelja

U tablici u nastavku dat je pregled kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom ugovorenom dospelju:

u 000

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	47.966	1.158	5.871	39.286	21.689	49.176	180.492	150.633	496.271
potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	35.759								35.759
kreditni kljentima	11.300	1.022	5.920	41.636	23.044	52.066	192.426	125.320	452.734
hartije od vrijednosti								34.936	34.936
ostala finansijska sredstva	732								732
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke	175	136	-49	-2.350	-1.355	-2.890	-11.934	-9.623	-27.890
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	45.582	0	0	0	233	0	9.980	0	55.795
hartije od vrijednosti	44.836						9.980		54.816
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke	746				233				979

7. Podaci o opterećenoj i neopterećenoj imovini

Banka je na 31.12.2021 godine od opterećene imovine imala samo dio koji se odnosi na obaveznu rezervu kod CBCG.

8. Podaci o primjeni standardizovanog pristupa

Za ponderisanje izloženosti za banke i zemlje, Banka je koristila kreditne rejtinge agencije Standard & Poors, dok je ponderisanje ostalih izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vršeno u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka koja je bila na snazi 31.12.2021 godine.

U nastavku dat je pregled izloženosti banke na 31.12.2021.godine, prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Ponderisana bilansna aktiva

Naziv potraživanja		Bruto izloženosti	Rezervacije (veći iznos ili obračunate rezervacije ili ispravke vrij.)	Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izloz.	Pozicija
		1	2	3=1-2	4	5
Ponder 0%						
1	Izloženost prema Evropskoj centralnoj banci	0	0	0	0	1
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1	0	0	0	0	2
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 0 i 1	0	0	0	0	3
4	Izloženost prema centralnoj vladi u Crnoj Gori i CBCG	211.957	2.131	209.826	0	4
5	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama (član 25 Odluke o adekvatnosti kapitala) - u daljem tekstu: Odluka	0	0	0	0	5
6	Izloženost prema međunarodnim organizacijama (član 26 Odluke)	0	0	0	0	6
7	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	29.409	0	29.409	0	7
8	Zlatne poluge koje se nalaze u trezoru banke ili su deponovane na drugom mjestu kao obezbjeđenje za obaveze banke	0	0	0	0	8
9	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% (član 102 stav 1, član 103 tačka 1, član 104 Odluke)	2.729	138	2.593	0	9
10	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0% u skladu sa članom 119 Odluke	15.050	360	14.690	0	10
Ponder 10%						
1	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 1	0	0	0	0	11
2	Izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 10% (član 102 stav 2, član 103 tačka 2 Odluke)	0	0	0	0	12
Ponder 20%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2	0	0	0	0	13
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2	0	0	0	0	14
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 1	0	0	0	0	15
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 1,2 ili 3	35.477	177	35.300	7.080	16
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> (ukoliko ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije nije veći)	484	3	481	92	17
6	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 2	0	0	0	0	18
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1	0	0	0	0	19
8	Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1 (član 52 Odluke)	0	0	0	0	20

9	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1(član 52 Odluke)	0	0	0	0	21
10	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 1(član 154 Odluke)	0	0	0	0	22
11	Gotovina na putu	0	0	0	0	23
12	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 20%	0	0	0	0	24
13	Dio izloženosti koji je pokriven priznom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 20% u skladu sa članom 119 Odluke	200	1	199	40	25
Ponder 35%						
1	Izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima za koje su ispunjeni uslovi iz člana 37 Odluke	106.754	2.820	103.934	38.377	26
2	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet stambena nepokretnost ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 37 stav 2 Odluke	0	0	0	0	27
Ponder 50%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3	0	0	0	0	28
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3	0	0	0	0	29
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 ili 3	543	3	540	270	30
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5	0	0	0	0	31
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> (ukoliko ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije nije veći)	6.221	142	6.079	3.040	32
6	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 3	0	0	0	0	33
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2	0	0	0	0	34
8	Izloženosti obezbijedene hipotekom ili fiducijom na <u>poslovnoj nepokretnosti</u> u Crnoj Gori do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 1 Odluke)	26.215	2.634	23.581	11.791	35
9	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke	0	0	0	0	36
10	Izloženosti ili djelovi <u>dospjele a nenaplaćene izloženosti</u> (duže od 90 dana) koji su obezbijedjeni nepokretnostima iz člana 35 stav 1 tačka 1 i 2 Odluke, za koje su ispunjeni uslovi iz člana 42 stav 4	9.289	7.887	1.402	701	37
11	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 3	0	0	0	0	38
12	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitenta) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2(član 51 Odluke)	0	0	0	0	39
13	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitenta) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2(član 51 Odluke)	0	0	0	0	40

14	Izloženosti koje su u potpunosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom nad poslovnim nepokretnostima na teritoriji zemalja članica EU (dijelu izloženosti utvrđenom u skladu sa članom 39 Odluke)	0	0	0	0	41
15	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 52 Odluke)	0	0	0	0	42
16	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 (član 154 Odluke)	0	0	0	0	43
17	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 50%	0	0	0	0	44
18	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 50% u skladu sa članom 119 Odluke	0	0	0	0	45
Ponder 75%						
1	Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima (ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 34 Odluke)	132.359	2.895	129.884	97.248	46
Ponder 100%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5	0	0	0	0	47
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 i 6	0	0	0	0	48
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, za koje banka <u>ne koristi kreditni rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije ili izvozne kreditne agencije	0	0	0	0	49
4	Izloženost prema javnim državnim tijelima iz člana 24 stav 2 Odluke	0	0	0	0	50
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5	0	0	0	0	51
6	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5	0	0	0	0	52
7	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralnim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 i 5	0	0	0	0	53
8	Učešće banke u kapitalu ili ulaganje u druge elemente sopstvenih sredstava druge kreditne institucije ukoliko ne predstavlja odbitnu stavku sopstvenih sredstava (član 31 Odluke)	0	0	0	0	54
9	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4	0	0	0	0	55
10	Izloženost prema privrednim društvima za koje ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije pod uslovima iz člana 32 stav 2 Odluke	63.481	5.756	57.705	57.705	56
11	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti (član 38 stav 1 tačka 2 Odluke)	11.155	0	11.155	11.155	57
12	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 38 stav 3 Odluke	0	0	0	0	58
13	Ostale izloženosti obezbijeđene nepokretnostima (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija iz člana 35, stava 1, tačka 1 i 2)	22.418	705	21.713	21.713	59
14	Izloženosti ili djelovi dospijele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke <u>prelaze 20% neobezbijeđenog dijela</u> ukupne izloženosti	9.779	8.597	1.182	1.182	60
15	Izloženosti ili djelovi dospijele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji su obezbijeđeni nepokretnostima iz člana 35 stav 1 tačka 1 i 2 Odluke umanjanim za rezervacije za potencijalne gubitke (član 42 stav 3 Odluke)	91	18	73	73	61

16	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica za koje su ispunjeni uslovi iz člana 45, tačka 4	0	0	0	0	62
17	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)	0	0	0	0	63
18	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 51 Odluke)	0	0	0	0	64
19	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4 (član 52 Odluke)	0	0	0	0	65
20	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije (član 52 stav 1 tačka 2 Odluke)	0	0	0	0	66
21	Učešće u kapitalu <u>drugih pravnih lica</u> i ostalim kapitalnim ulaganjima, isključujući ulaganja koja predstavljaju odbitnu stavku pri izračunavanju sopstvenih sredstava banke (član 58 Odluke)	0	0	0	0	67
22	Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi (član 62 Odluke)	12.593	0	12.593	12.593	68
23	Izloženosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika član 63 Odluke)	3.517	45	3.472	3.472	69
24	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 (član 154 Odluke)	0	0	0	0	70
25	Dio izloženosti koji je obezbijeđen do visine tržišne vrijednosti priznatog kolaterala ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 101 za primjenu pondera 100%	0	0	0	0	71
26	Dio izloženosti koji je pokriven priznatom garancijom i drugim oblicima nematerijalne kreditne zaštite za koju su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 100% u skladu sa članom 119 Odluke	0	0	0	0	72
Ponder 150%						
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	73
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, administrativnim tijelima i neprofitnim društvima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 7	0	0	0	0	74
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	75
4	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	76
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	77
6	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave (član 22 Odluke), administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	78
7	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, (član 22 Odluke) administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>ne koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>dužim od tri mjeseca</u> , na koje se primjenjuje ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište te institucije, koja ima rejting sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	79
8	Izloženost prema administrativnim tijelima i neprofitnim društvima (član 24, stav 1, tačka 2 Odluke), multilateralim razvojnim bankama (član 25 stav 2 Odluke), za koje banka <u>koristi rejting</u> utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća <u>do tri mjeseca</u> , sa stepenom kreditnog kvaliteta 6	0	0	0	0	80
9	Izloženost prema <u>privrednim društvima</u> za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6	0	0	0	0	81
10	Izloženosti ili dijelovi <u>dospjele a nenaplaćene</u> izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene <u>rezervacije</u> za potencijalne kreditne gubitke <u>ne prelaze 20% neobezbijeđenog dijela</u> ukupne izloženosti	328	61	267	401	82
11	Visokorizične izloženosti u skladu sa članom 43 i 44 Odluke	0	0	0	0	83
12	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 ili 6 (član 51 Odluke)	0	0	0	0	84
13	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 ili 6 (član 51 Odluke)	0	0	0	0	85
14	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6 (član 52 Odluke)	0	0	0	0	86
15	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove povezanih sa visokim rizikom (član 52, stav 2 Odluke)	0	0	0	0	87
Ponder 350%						
1	Izloženosti pozicija u sekuritizaciji sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 (član 154 Odluke)	0	0	0	0	88
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA		700.009	34.171	665.838	264.911	89

Ponderisani vanbilans

R. br.	Vrsta vanbilansnih stavki	Bruto izloženost							Rezervacije za vanbilans							Iznos izloženosti							Faktor konverzije	Iznos nakon primjene odgovarajućih pondera rizika							UKUPNO			
		0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%		0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%				
		1							2							3=1-2								6= 5*pojedinačni ponderi										
Nizak rizik																																UKUPNO		
1.	Neskorisani kreditni aranžmani (ugovori o kreditu, kupovini hartija od vrijednosti, izdavanju garancija ili akcepti) koji se mogu bezuvjetno opozvati u svakom trenutku bez prethodnog obavještanja, ili daju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika kredita	0	0	0	0	0	30.508	0	30.508	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0				
2.	Bezujeitno opozive kreditne linije odobrene stanovalništvu (kreditne kartice, prekoračenja na računu) za koje ugovoreni uslovi dozvoljavaju banci da ih u potpunosti opozove (bezujeitno opozive kreditne linije)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0					
3.	Kreditne zadužbe, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	3.058	0	0	0	0	1.855.490	0	1.858.548	48	0	0	0	0	0	0	3.009	0	0	0	0	0	0%	0	0	0	0	0	0	0				
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom kori		3.058	0	0	0	0	1.885.998	0	1.887.057																									
Srednji rizik																																		
1.	Dokumentarni akreditivi kod kojih ispostava ima ulogu kolateralu i drugi instrumenti za koje postoji mogućnost potpunog namirenja o kolateralu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20%	0	0	0	0	0	0	0					
2.	Neskorisani kreditni aranžmani s originalnim okom dospjeća do jedne godine, koji ne mogu biti bezuvjetno opozvani u bilo koje vrijeme bez prethodnog obavještanja banci i neskorisani kreditni aranžmani koji ne pružaju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika kredita	0	0	283	2.770	6.310	17.511	0	26.874	0	0	10	154	39	98	0	0	0	273	2.618	6.271	17.413	0	20%	0	0	19	282	941	3.483	0			
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom kori		0	0	283	2.770	6.310	17.511	0	26.874																									
Visoki rizik																																		
1.	Izdaci i potvrđeni dokumentarni akreditivi (koji ne predstavljaju za dobro izvršenje posla, carinske garancije i garancije za umirenje poreza) i garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta	0	0	321	14.538	1.188	21.302	0	37.359	0	0	5	81	10	230	0	0	0	318	14.487	1.188	21.072	0	50%	0	0	85	3.614	448	10.836	0			
2.	Neopozivi stand-by akreditivi koji nemaju svojstvo kreditnih supstituta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50%	0	0	0	0	0	0	0				
3.	Neskorisani kreditni aranžmani (kupovina HDV, izdavanje garancija ili akcepta) sa originalnim okom dospjeća dužim od jedne godine	0	0	104	383	2.082	5.425	10	8.004	0	0	5	24	18	38	0	0	0	98	369	2.084	5.387	10	50%	0	0	17	90	774	2.694	8			
4.	Aranžmani u vezi s izdavanjem kratkoročnih obveznica (NIFA) obnovljivi aranžmani ponovljenja nad izdavanjem srednjoročnih obveznica (RIFA)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50%	0	0	0	0	0	0	0				
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom kori		0	0	425	14.921	3.280	26.727	10	45.363																									
Visoki rizik																																		
1.	Garancije koje imaju svojstvo kreditnih supstituta	0	0	354	1.086	853	14.745	0	16.718	0	0	30	101	71	202	0	0	0	324	1.084	848	14.543	0	100%	0	0	113	821	410	14.543	0			
2.	Akcepti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
3.	Indosirane mijenice koje ne glase na drugu banku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
4.	Transakcije sa pravom na regres	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
5.	Neopozivi stand-by akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
6.	Imovina kupljena na osnovu ugovora o direktnoj terminskoj ku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
7.	Ugovori o terminskim depozitima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
8.	Neposredni dobitnični ugovori akcija i hartija od vrijednosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
9.	Ugovori o prodaji i natopuju imovine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
10.	Ostale različne vanbilansne obaveze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100%	0	0	0	0	0	0	0				
Ukupno iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom kori		0	0	354	1.086	853	14.745	0	16.718																									
UKUPNO IZNOS PONDERISANIH VANBILANSNIH STAVKI		3.058	0	1.062	18.757	10.143	1.944.582	10	1.978.012																									

9. Podaci o upravljanju operativnim rizikom

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i eksternih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Definicija operativnog rizika obuhvata pravni rizik, a isključuje strateški i reputacioni rizik.

Banka uključuje reputacioni rizik u operativni rizik za potrebe procjene rizika budući da su te dvije vrste rizika usko povezane (npr. većina OpRisk događaja imaju velik uticaj s obzirom na reputaciju).

Okvir za upravljanje operativnim rizikom je modularan i sveobuhvatan sistem unutar banke i Erste grupe. Predstavlja razumno upravljanje i sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci/Grupi. Dizajniran je sa ciljem da ispuni zahtjeve internog upravljanja rizicima i spoljnog regulatora.

Okvir osigurava da se operativnim rizikom i mogućim koncentracijama sveobuhvatno upravlja definišući:

- zajednički jezik uključujući taksonomiju te standarde za upravljanje i dokumentovanje operativnog rizika;
- vlasništvo nad rizicima i kontrolama s modelom „tri linije odbrane“ kako bi se definisala struktura odgovornosti za upravljanje operativnim rizikom;
- apetit za rizik postavljajući limite i nivoe eskalacije u skladu sa strategijom poslovanja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom, koji obuhvata:

- strategiju, politiku i interne akte kojim se definišu načela, postupci i metodi upravljanja operativnim rizikom;
- organizacionu strukturu uključujući i resurse za upravljanje operativnim rizikom;
- proces upravljanja operativnim rizikom koji uključuje :
utvrđivanje operativnog rizika,
tretiranje operativnim rizikom (procjena, mitigacija i prihvatanje operativnog rizika),
kvantifikovanje operativnog rizika,
praćenje i kontrola, kao i izvještavanje o operativnom riziku.

- upravljanje kontinuitetom poslovanja,
- utvrđivanje i održavanje potrebnog kapitala za operativne rizike.

Proces upravljanja operativnim rizikom

Banka utvrđuje i procjenjuje inherentni i rezidualni operativni rizik u svim materijalno značajnim procesima i sistemima Banke.

Operativni rizik pod uticajem je različitih faktora koje je potrebno uzeti u obzir pri određivanju izloženosti Banke operativnom riziku. Ti se faktori mogu grupisati u kategorije (npr. ekonomsko i poslovno okruženje, procesi i sistemi itd.)

Banka je implementirala brojne instrumente radi efikasnijeg upravljanja, kontrole i umanjenja mogućnosti nastanka operativnog rizika:

- Kvantitativna analiza i nadzor operativnog rizika kroz prikupljanje internih i eksternih podataka o događajima operativnog rizika. Prikupljanje internih podataka o gubicima pomaže u razumijevanju gdje se i kako se rizici manifestuju, te predstavlja osnovu za kvantifikovanje izloženosti operativnom riziku i kapitalu, potrebnom za podržavanje te izloženosti;
- Procjena izloženosti operativnom riziku koji može nastati korišćenjem kvalitativnih metoda procjene, što podrazumijeva redovno sprovođenje samoprocjene rizika i kontrola, pri čemu se za sve utvrđene visoke rizike, gdje kontrole nisu primjerene ili dovoljne moraju definisati korektivne mjere od strane nadležne organizacione jedinice, sa ciljem mitigacije operativnog rizika;

- Ključni indikatori rizika (engl. Key Risk Indicators – KRI) se prate unutar Banke kao pokazatelji trenda izloženosti operativnom riziku za definisane tačke rizika;
- Banka je uspostavila proces procjene operativnih rizika za sve nove proizvode, aktivnosti, procese i sisteme, kao i procjena rizika koji nastaju povjeravanjem aktivnosti trećim licima (eksternalizacija);
- Pojedinačna procjena rizika vezana za bilo kakve odluke ili nalaze povezane s operativnim rizikom mora se napraviti koristeći odluku o prihvatanju rizika (NFR Decision).
- Edukacija svih zaposlenih kako bi se povećala svijest o operativnom riziku.

Praćenje izloženosti operativnom riziku podrazumijeva redovno analiziranje rezultata identifikovanja i mjerenja (procjenjivanja) operativnog rizika, te informacije o aktivnostima tretiranja operativnog rizika. Tretiranje operativnog rizika obuhvata preventivne i korektivne aktivnosti, odnosno metode, kriterijume i postupke s ciljem prihvatanja, izbjegavanja, smanjenja ili prenosa utvrđenog rizika.

Redovno izvještavanje o operativnom riziku obezbjeđuje neophodne informacije za Odbor direktora Banke, LOCC odbor, odnosno sva druga relevantna tijela. Izvještavanje je ključno za podizanje svijesti o operativnom riziku u pogledu gubitaka i izloženosti te omogućava upravljanje operativnim rizikom, npr. u slučaju korektivnih mjera može se pratiti njihov status. Osim toga, na minimalno kvartalnoj osnovi održava se i Odbor za upravljanje nefinansijskim rizicima (LOCC). Cilj Odbora za upravljanje nefinansijskim rizicima je usklađivanje stavova i predlaganje donošenja odluka relevantnih za upravljanje operativnim rizikom u Erste Bank ad Podgorica na temelju koncepta odlučivanja o prihvatanju rizika, kao i sprovođenje korektivnih mjera te proaktivno upravljanje s ciljem smanjenja nefinansijskih rizika (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni te rizik informacione i komunikacione tehnologije (ICT)). LOCC definiše standarde za nefinansijske rizike širom Banke.

Redovno izvještavanje obezbjeđuje detaljne informacije organizacionim jedinicama, jedinicama upravljanja rizicima, višem menadžmentu i Upravi Banke. Redovni protok informacija pomaže u proaktivnom upravljanju operativnim rizikom.

Upravljanje kontinuitetom poslovanja mora osigurati da su odabrani kritični poslovni procesi Banke stalno dostupni, kako u hitnim, tako i u kriznim situacijama kroz mjere planirane za takve situacije, uključujući zahtijevane pripremne radnje i preventivne mjere za izbjegavanje rizika, u cilju smanjivanja njegove vjerovatnoće i posljedica. Banka je uspostavila i održava plan kontinuiteta poslovanja kako je definisano dokumentom Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja i upravljanje krizom. Dokumentovanje i održavanje tog plana sprovodi Služba za upravljanje operativnim rizicima i informacionu sigurnost.

Izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik za Banku

Shodno članu 351 Odluke o adekvatnosti kapitala–kreditnih institucija ("Službeni list Crne Gore", br. 128/20 od 30.12.2020, 140/21 od 30.12.2021), za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni pristup (BIA). Banka osigurava adekvatnost kapitala za operativni rizik tako da u svakom trenutku, na individualnoj osnovi na nivou Banke, osigura iznos kapitala za operativni rizik adekvatan vrstama, opsegu i složenosti usluga koje pruža i operativnom riziku kojem je izložena ili bi mogla biti izložena u pružanju datih usluga.

10. Izloženost riziku kamatne stope iz pozicija kojima se ne trguje

10.1 Priroda rizika kamatne stope

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena Banka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje Banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatno osjetljive pozicije i preduzimaju korake na kreiranju strukture kamatonosne aktive i pasive u okviru određenih limita.

Banka redovno mjesečno vrši stresno testiranje rizika kamatne stope iz bankarske knjige i pritom koristi više scenarija. Banka testira uticaj promjene kamatnih stopa +300bp, +200bp, +100bp, -100bp, -200bp, -300bp na neto prihod od kamata (samim tim na neto dobit) i to paralelno, samo na aktivu i samo na pasivu. Takođe, vrši procjenu uticaj promjene kamatnih stopa na rezultat banke, u slučaju iznenadne izmjene strukture aktive i pasive.

U slučaju paralelnog pomjeranja kamatnih stopa od 100bp na 31.12.2021 godine uticaj na P/L je negativan i iznosi 685 hilj €.

10.2 Promjene ekonomske vrijednosti

EVE je promjena ekonomske vrijednosti bilansa nakon izračuna ishoda scenarija standardnog kamatnog šoka.

Portfolio

EVE kalkulacija primjenjuju se na cijeli kamatonosni bilansni i vanbilansni portfolio Banke. Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka, i to pojedinačno po svim značajnim valutama, a po ostalim valutama zbirno.

Scenariji

U skladu sa regulativom CBCG korsiti se standardizovani kamatni šok od 200 b.b.

11. Podaci u vezi politike primanja

11.1 Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri utvrđivanju i provjeri politike primanja

Politiku primanja usvaja Odbor direktora Banke, a na predlog Kolegijuma izvršnih direktora.

Odbor direktora donosi odluke vezane za isplatu varijabilnih primanja, usvajanje Politike primanja, preispitivanje i ocjenu usklađenosti sprovođenja Politike primanja, usvajanje ciljeva za članove Uprave, smjernice za isplatu varijabilnih primanja, usvajanje popisa identifikovanih radnika te drugih relevantnih odluka vezanih za primanja radnika.

Odbor direktora revidira opšte principe Politike primanja, dopunjava je ukoliko je potrebno i odgovoran je za njeno sprovođenje. Odgovornosti i zadaci Odbora direktora definisani su u Politici primanja.

U slučaju kada Politika odstupa od zakona Crne Gore, ili ukoliko je zakon strožiji od Politike, na snazi će biti odredbe zakona.

Sprovođenje Politike primanja revidira se minimalno jednom godišnje od strane interne revizije, kako bi se utvrdila usklađenost sa regulativom, politikama i procedurama koje je usvojio Odbor direktora.

Sprovođenje politike primanja podložno je centralnoj i nezavisnoj internoj reviziji kako bi se utvrdila usklađenost s regulativom, politikama i procedurama koje je usvojio Odbor direktora.

11.2 Karakteristike politike primanja, uključujući kriterijume koji se primjenjuju za mjerenje uspješnosti i prilagođavanje rizicima, odlaganje primanja i prenos prava

Dizajn i sprovođenje Politike primanja za Banku koordiniraju ljudski resursi, zajedno s funkcijama upravljanja rizicima, usklađenosti, pravnih poslova i kontrolinga Banke.

Proces postavljanja ciljeva, odnosno proces upravljanja učinkom i razvojem koordiniraju ljudski resursi Banke.

Odluke o malusu i povratu primanja donose se u zavisnosti od svakog pojedinog slučaja od strane Uprave te funkcija ljudskih resursa i usklađenosti za identifikovane radnike koji nisu članovi Uprave te od strane Odbora direktora u slučaju kada se radi o identifikovanim radnicima koji su članovi Uprave.

Utvrdjivanje identifikovanih radnika Banke koordiniraju ljudski resursi Banke u saradnji s poslovnim funkcijama te funkcijama upravljanja rizicima, usklađenosti i pravnih poslova.

11.3 Odnos između fiksnih i varijabilnih primanja

Fiksna primanja su ona primanja koja prima zaposleni na osnovu redovnog rada. Fiksna primanja baziraju se na sljedećim kriterijumima:

- kompetencijama zaposlenih: znanju, vještinama, profesionalnom iskustvu;
- vrijednosti radnog mjesta u strukturi platnih razreda i na tržištu rada;
- podržavanju radnog okruženja u smislu razvoja, učinka i ponašanja (Erste ključne kompetencije) i slično.

Fiksna primanja svakog zaposlenog moraju predstavljati dovoljno visoki udio u ukupnim primanjima da bi obezbijedila finansijsku nezavisnost zaposlenog od varijabilnog nagrađivanja, uključujući i mogućnost da se varijabilna primanja uopšte ne isplate. Fiksna primanja sastoje se od raznih elemenata, od kojih većinu predstavlja fiksna osnovna zarada, ali takođe i druge nediskrecione pogodnosti zaposlenima, kao i oni dodaci koji se isključivo odnose na odgovornost vezanu za radno mjesto ili poslove koje zaposleni obavlja.

Varijabilna primanja se smatraju ona primanja koja nisu fiksna.

Kriterijumi za određivanje i isplatu varijabilnih primanja na nivou Banke, organizacionih jedinica i zaposlenih, povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadatih ciljeva u periodu ocjenjivanja

Kriterijumi za isplatu varijabilnih primanja pojedinim kategorijama zaposlenih definisani su posebnim odlukama ili bonusnim šemama. Posebno, varijabilna primanja ne smiju biti unaprijed obećana, već moraju biti povezana s učinkom određenog perioda ocjenjivanja.

11.4 Kriterijumi uspješnosti po kojima se dodjeljuju primanja u finansijskim instrumentima

Zarade radnika određuju se u okviru raspona interno utvrđenih platnih razreda, u zavisnosti od vještina, kompetencija, prethodnog iskustva osobe na određenom radnom mjestu i situacije na internom i eksternom tržištu rada. Za radnike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija dodatno se uzima u obzir i dvogodišnji prosjek ukupnih godišnjih fiksnih primanja ostalih radnika u istom platnom razredu. Ostala fiksna primanja utvrđena su kolektivnim ugovorom Banke.

11.5 Glavne parametre i obrazloženje strukture varijabilnih primanja kao i drugih primanja

Varijabilna primanja povezana su sa uspjehom poslovanja te se isplaćuju za održivu uspješnost na nivou Banke i individualnog učinka pojedinca. Kriterijumi za određivanje i isplatu varijabilnih primanja povezani su sa stepenom ostvarivanja ciljeva u sklopu godišnjeg ciklusa upravljanja učinkom i razvojem te su definisani posebnim odlukama i bonusnim shemama kao i ugovorom o radu za identifikovane radnike. Varijabilna primanja mogu biti dodijeljena i isplaćena samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju Banke i opravdana u odnosu na učinak pojedine poslovne jedinice, odnosno pojedinog radnika. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, varijabilna nagrada neće biti isplaćena ili će biti zadržana.

Isplata varijabilnog primanja mora biti povezana sa:

- rizicima, kapitalom, likvidnošću, učinkom, kao i vjerojatnošću i vremenom potrebnim za ostvarenje profita svakog društva,
- učinku Banke kao cjeline
- učinku poslovnih cjelina (sektor, direkcija, služba) i
- učinku pojedinaca koji se sastoji od ostvarenja dogovorenih ciljeva i načina na koji su ti poslovni ciljevi postignuti, uključujući individualno ponašanje usklađeno s rizicima, u skladu sa politikama i strategijama Erste grupe i Grupe.

Uloga Odbora direktora je da donese odluku o kriterijima koji se primjenjuju na određivanje bonusne mogućnosti (bonusne mase) za svaku poslovnu godinu, za pojedine kategorije radnika. Ocjena ispunjenja tih kriterijuma (pri čemu se minimalni kriterijumi odnose na učinak i dugoročnu održivost), rezultira u postotku isplate bonusa u odnosu na ukupnu potencijalnu bonusnu mogućnost koja se može isplatiti na nivou godine, o čemu se odluka donosi po završetku poslovne godine. Bonusna masa koja se određuje na početku perioda ocjenjivanja, revidira se na kraju perioda ocjenjivanja, te može varirati između 0% i 120%.

Bonusna masa može biti podijeljena na nekoliko dijelova te se različiti kriterijumi mogu upotrijebiti na različite segmente, s tim da se minimalno posmatraju dolje navedeni kriterijumi:

- finansijski rezultat;
- pokazatelj adekvatnosti kapitala;
- ispunjenje godišnjih strateških ciljeva u skladu sa strateškim dijalogom i revizijom;
- rizik, kapital, likvidnost te vjerojatnost i vremenski okvir ostvarene dobiti.

Politika primanja takođe definiše osnovne vrste varijabilnih shema koje se mogu primijeniti u Banci za isplatu varijabilnih primitaka. Svi radnici mogu učestvovati u isplati bonusa, shodno definisanim pravilima pojedinih varijabilnih shema te ostalim uslovima navedenima u Politici primanja. Pri izradi shema varijabilnog nagrađivanja Banka treba obezbjediti da novčani i/ili ne novčani oblici varijabilnog nagrađivanja ne uvode sheme kroz koje bi radnici pretpostavljali svoje interese ili interese Banke na štetu potrošača.

Učinak kao podloga za isplatu varijabilnih primitaka mjeri se kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima. Kvantitativni ciljevi obuhvaćaju finansijske i druge poslovno specifične ciljeve, dok se kao kvalitativni ciljevi uzimaju u obzir ciljevi kao što su kvaliteta rada, zadovoljstvo klijenata, usklađenost i slično. Sve kategorije radnika, uključujući i više rukovodstvo imaju ciljeve vezane za kompetencije Erste grupe, odnosno ciljeve koji definišu očekivane standarde ponašanja. Struktura ciljeva radnika koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija kao i isplata njihovih varijabilnih primanja ne smije biti povezana s ciljevima poslovnih područja koja kontrolišu.

Osobama koje su identifikovane kao radnici koji imaju uticaj na profil rizičnosti pojedinog društva, u slučaju utvrđivanja istih u iznosu koji prelazi 27.000 eur ili jedne trećine radnikovih bruto ukupnih primanja na godišnjih osnovi 40% varijabilnog primitka odložiće se na period od 5 godina, a u cilju obezbjeđivanja dugoročne održivosti, mogućnosti prilagođavanja rizicima te dugoročnim interesima akcionara. Period odlaganja za članove Uprave Banke iznosi 5 godina, a za sve ostale radnike koji su identifikovani kao osobe koje imaju uticaj na profil rizičnosti 4 godine. Varijabilna primanja isplaćuju se u novcu dok se varijabilna primanja identifikovanih radnika isplaćuju 50% u novcu i 50% u instrumentima. Za utvrđena varijabilna primanja identifikovanim radnicima za 2021 .g. u iznosu jednakom i višem od 150 hiljada eura, postotak odgođenih primanja iznosi 60% te se isplaćuje 50% u novcu i 50% u instrumentima sa odlaganjem od 5 godina. Instrument za koji se veže isplata dijela varijabilnog primanja identifikovanim radnicima su fantomske akcije Erste Group Bank AG, čija vrijednost zavisi od prosječne tržišne cijene redovnih akcija Erste Group Bank AG tokom godine na koju se varijabilno primanje odnosi, s tim da njihova vrijednost kod isplate ne može biti veća od vrijednosti na dan utvrđivanja primanja. Dodijeljene fantomske akcije moraju se zadržati tokom perioda zadržavanja od 1 godine, odnosno mogu se iskoristiti protekom godine u kojoj su dodijeljene. Period zadržavanja je isti za sve identifikovane radnike.

Osim fantomskih akcija, Banka ne koriste se drugi instrumenti za dodjelu varijabilnih primanja.

Banka neće isplatiti varijabilna primanja ili prenijeti prava iz fantomskih akcija, uključujući odloženi dio primanja, ako takva primanja nisu održiva i opravdana. Varijabilna primanja smatraju se održivima ako se njihovom isplatom ne ugrožava finansijsko stanje te sigurnost i stabilnost poslovanja Banke. Varijabilna primanja smatraju se opravdanima ako su zasnovana na uspješnosti Banke, poslovne jedinice i radnika kojem se varijabilna primanja dodjeljuju.

U slučaju da dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka, varijabilna primanja će se smanjiti. Varijabilna primanja u cijelosti su podložna smanjenju aktiviranjem odredbi o malusu i povratu primanja, to jest varijabilna primanja se aktiviranjem odredbi o malusu i povratu primanja mogu smanjiti do 100%.

Banka može aktivirati malus ili tražiti povrat bilo kojeg isplaćenog varijabilnog primanja dodijeljenog ili isplaćenog u okviru roka od pet godina. Kriterijumi za primjenu malusa i povrata definisani su u Politici primanja.

U Banci se ne koriste dugoročni planovi podsticaja niti neuobičajene prakse nagrađivanja.

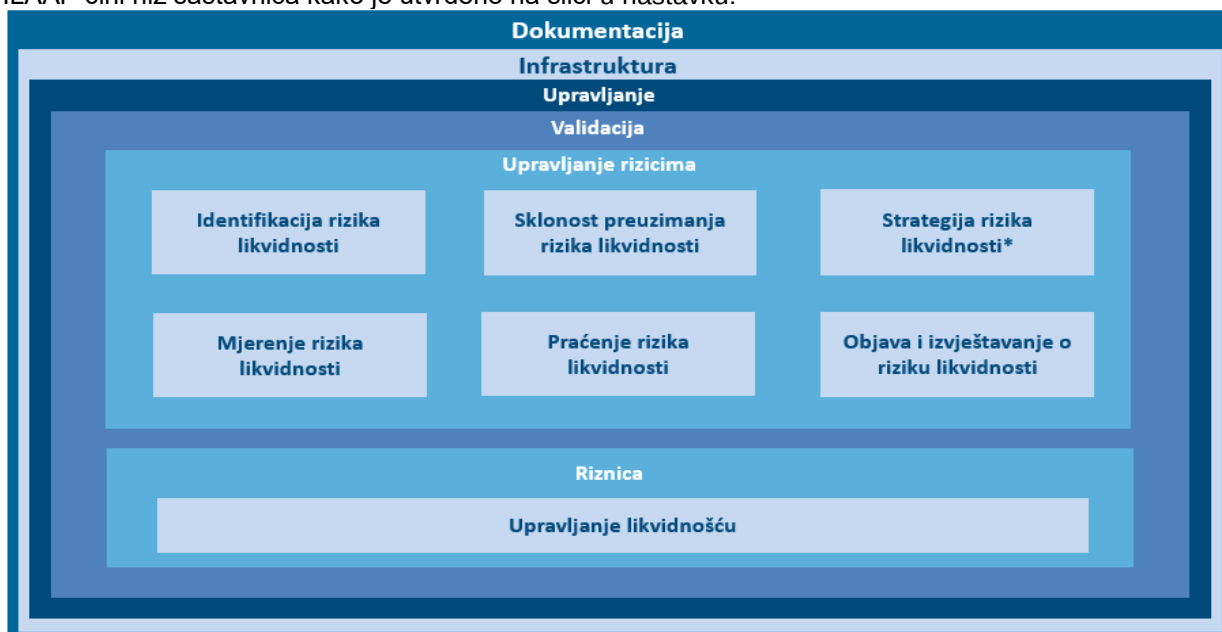
Maksimalni iznos varijabilnih primanja iznosi 100% ukupnih fiksnih primanja za identifikovane radnike i sve ostale radnike.

12. Podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću

Banka je odgovorna za dobro upravljanje rizikom likvidnosti. Dužna je uspostaviti čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim se obezbjeđuje dovoljna likvidnost banke, uključujući i zaštitu u obliku neopterećene, visokokvalitetne likvidne imovine, kako bi mogla podnijeti niz stresnih događaja, uključujući one koji se odnose na gubitak ili pogoršanje kako neosiguranih tako i osiguranih izvora finansiranja.

Kroz ILAAP (Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti) Banka obezbjeđuje uspostavljanje kvalitetnog okvira upravljanja rizikom likvidnosti i njegovu integraciju u proces upravljanja rizikom na nivou cijele banke.

ILAAP čini niz sastavnica kako je utvrđeno na slici u nastavku:

Sastavnice ILAAP-a kratko su opisane u nastavku:

- **Upravljanje:** Okvirom upravljanja obezbjeđuje se razlikovanje između upravljanja likvidnošću i upravljanja rizikom likvidnosti, i utvrđuje se jasna „druga linija odbrane“ rizika likvidnosti. Okvirom su takođe obuhvaćene i odgovornosti odbora koji su odgovorni za rizik likvidnosti, kao i odgovornosti drugih sektora (npr. validacija modela i interna revizija) koji su uključeni u okvir interne kontrole i nezavisne revizije sastavnica okvira za upravljanje rizikom likvidnosti. Okvir upravljanja se odražava u okviru politike.
- **Identifikacija rizika likvidnosti:** Početna tačka za upravljanje rizikom likvidnosti je definicija i identifikacija različitih vrsta rizika likvidnosti. Materijalnost rizika likvidnosti mjeri se kroz godišnju Procjenu značajnosti rizika („RMA“) i Proces odobrenja novog proizvoda („PAP“).
- **Sklonost preuzimanja rizika likvidnosti:** Sklonost preuzimanja rizika dio je Izjave o sklonosti preuzimanja rizika (RAS) i sadrži obavezujuće limite za poslovne aktivnosti u smislu razmatranja likvidnosti. RAS nadopunjuju ključna načela upravljanja rizikom likvidnosti i on se dalje prenosi u strateške i operativne limite uključene u postupke svakodnevnog upravljanja rizikom.
- **Strategija rizika likvidnosti:** Strategija rizika likvidnosti dio je Strategije za upravljanje rizicima. Ona isto tako identifikuje ključne strateške inicijative čiji je cilj dalje poboljšanje ILAAP-a.
- **Mjerenje rizika likvidnosti:** Banka se služi nizom alata za mjerenje rizika likvidnosti u različitim vremenskim okvirima.
- **Praćenje rizika likvidnosti:** Rizik likvidnosti prati se kroz skup limita, počevši od RAS-a, koji se prenosi u strateške i operativne limite.

- **Izveštavanje i objava o riziku likvidnosti:** Pored internih izvještaja koji se koriste za praćenje rizika likvidnosti, Banka priprema i izvještaje za regulatora, i javno ih objavljuje u svom godišnjem izvještaju.
- **Upravljanje likvidnošću:** Uključuje uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje redovnog plana finansiranja, kao i razvoj planova postupanja u kriznim situacijama i primjenu povezanih sistema ranog upozorenja.
- **Validacija i revizija:** Odgovarajuće komponente ILAAP-a podliježu internoj reviziji i nezavisnoj validaciji. Rezultati revizije i validacije se procjenjuju, dokumentuju i izvještavaju. U slučaju nalaza, oni će se zatvoriti u definisanom vremenskom roku.
- **Infrastruktura:** ILAAP je podržan infrastrukturnim djelovima uključujući podatke, sastave, politike i ostalu dokumentaciju vezanu uz okvir upravljanja likvidnošću i upravljanja rizikom likvidnosti.
- **Dokumentacija:** Svi djelovi ILAAP-a, uključujući temeljne modele i postupke, na odgovarajući su način dokumentovane.

ILAAP Politika je krovni dokument za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci. Pored ILAAP-a, Banka je kroz Strategiju likvidnosti, Proceduru o rezervama likvidnosti, Proceduru limita i eskalacijskih procesa i ostalih dokumenata iz dijela likvidnosti uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizikom likvidnosti.

13. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

13.1 Osnovne karakteristike politika i postupaka za bilansno i vanbilansno netiranje

Na 31.12.2021 godine iznos potraživanja obezbijeđen novčanim kolateralom iznosio je 3.4 MEur. Pored novčanog za materijalnu kreditnu zaštitu korišćene su dužničke HOV u iznosu cca 1.2 MEur.

13.2 Osnovne karakteristike politika i postupaka za vrednovanje prihvatljivog kolaterala i upravljanje tim kolateralom

Politika upravljanja kolateralima je dokument kojim se uređuje priznanje i upravljanje kolateralima. Cilj Politike upravljanja kolateralima je definisanje instrumenata osiguranja, njihove uloge, načina i uslova priznavanja u svrhu smanjenja kreditnog rizika Banke.

Kolaterali su instrumenti obezbjeđenja koje Banka prihvata tokom trajanja kreditnog odnosa s klijentom u svrhu:

- naplate potraživanja u slučaju neispunjenja ugovornih obaveza klijenta;
- smanjenja kapitalnog zahtijeva (kreditna zaštita);
- smanjenje rezervi za plasmane;
- utvrđivanja nadležnog nivoa odlučivanja u procesu odobravanja;
- utvrđivanja pokrivenosti portfolia kolateralima.

Pojedini kolateral koji je pribavljen u svrhu naplate, ne mora biti prihvatljiv i u svrhu smanjenja rezervi i/ili kreditne zaštite. Pribavljanje kolaterala u jednu svrhu ne isključuje i ne ograničava se na njihovo pribavljanje u druge svrhe. Prioritetno je pribaviti kolaterale koji se mogu koristiti i za svrhu kreditne zaštite i smanjenje rezervi. U procesu obezbjeđenja plasmana potrebno je postići ročnu i vrijednosnu usklađenost založenog kolaterala.

Da bi kolateral bio prihvaćen u bilo koju svrhu moraju biti ispunjene pravne pretpostavke propisane Katalogom kolaterala u kome su uslovi jasno definisani za svaku pojedinačnu vrstu obezbjeđenja. Kolaterali koji nisu na popisu ne mogu biti prihvaćeni

13.3 Opis glavnih vrsta kolaterala koje je kreditna institucija primila u cilju ublažavanja kreditnog rizika

U zavisnosti od tržišne vrijednosti (likvidnosti) banka kolaterale dijeli na:

➤ Čvrste:

- nekretnine(komercijalne, stambene, poljoprivredno zemljište, ostale)
- pokretnine (oprema i mašine, prevozna sredstva,ostale pokretnine).
- Likvidni kolaterali (finansijski kolaterali, bilansno netiranje, garancije/jemstva, polise osiguranja, potraživanja i prava, udjeli u investicionim fondovima).

Uslovi prihvatanja zavise o vrsti kolaterala i svrsi za koju se koriste, a što je navedeno za svaku pojedinaču vrstu.

Sve vrste kolaterala koriste se u međusobnoj kombinaciji jednih sa drugima, a što zavisi od boniteta dužnika, visini i vrsti svakog pojedinog plasmana i odluci nadležnog nivoa odlučivanja.

13.4 Jemstva i kreditni derivati koji se koriste kao kreditna zaštita

U cilju smanjenja kapitalnih zahtijeva Banka koristi garancije drugih banaka i država čija je kreditna sposobnost bolja od kreditne sposobnosti dužnika.

Na 31.12.2021 godine Banka je kao nematerijalnu kreditnu zaštitu koristila garancije Vlade, garancije banaka koje koriste rejting A i više, garancije matične banke i garancije multilateralnih razvojnih banaka.

13.5 Podaci o koncentracijama tržišnih ili kreditnih rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika

Prilikom odobravanja plasmana Banka vrši procjenu rizika poslovanja sa određenim klijentom. Sveobuhvatnom analizom utvrđuje se kreditna sposobnost klijenta, odnosno utvrđuju se primarni izvori otplate plasmana.

Obezbjeđenje predstavlja sekundarni izvor otplate, pri čemu se odluke o odobravanju plasmana nikada ne zasnivaju na vrijednosti i kvalitetu obezbjeđenja.

Svakako, kvalitet i vrijednost obezbjeđenja značajno utiču na kreditni rizik pojedinog plasmana. U tom smislu, Erste Banka AD Podgorica je interno propisala minimalne odnose vrijednosti pojedinih vrsta obezbjeđenja i visine iznosa plasmana.

Politika upravljanja kolateralima, kao i njen prilog, Katalog kolaterala, sadrže detaljne opise prihvatljivih sekundarnih izvora otplate (kolaterala). U pomenutim internim aktima su opisani procesi vrednovanja, načini i periodi monitoringa vrijednosti kolaterala, kao i načini realizacije kolaterala. Ovaj proces je pod nadzorom posebnih Timova u Banci, čije odgovornosti počinju određivanjem uslova prihvatanja određenih tipova kolaterala, a završavaju na samim prikupljanjem podataka o povratima iz sekundarnih izvora naplate, koji se povratno koriste kao baza na osnovu koje se definišu efektivni ponderi po tipovima sredstava obezbjeđenja. Internim aktima je pomenuti, sveobuhvatan, proces nazvan „end to end“ proces upravljanja kolateralima. Sve pomenuto, u značajnoj mjeri utiče na minimiziranje operativnog rizika, korišćenjem sekundarnih izvora otplate – kolaterala.

13.6 Vrijednost izloženosti koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom i ukupnu vrijednost izloženosti koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom nakon primjene korektivnih faktora

U tablici u nastavku prikazana je izloženosti prije i nakon primjene tehnike ublažavanja kreditnog rizika na 31.12.2021 godine:

Redni br.	Vrsta izloženosti	Izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Izloženost poslije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	209.828	209.828
2	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	6.079	6.079
3	Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima	10	10
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6	Izloženosti prema institucijama	49.140	49.140
7	Izloženosti prema privrednim društvima	115.974	115.974
8	Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	139.733	139.733
9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	166.341	166.341
10	Dospjela naplaćena potraživanja	2.938	2.938
11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika		
12	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom		
13	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove		
14	Ostale izloženosti	1.952.795	1.947.193
	Ukupno	2.642.838	2.637.236

13.7 Odgovarajući faktor konverzije i ublažavanje kreditnog rizika povezan sa izloženošću i učestalost primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika sa efektom zamjene ili bez njega

Banka je na 31.12.2021 godine primjenjivala faktore kreditne konverzije i tehnike ublažavanja kreditnog rizika propisane Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka koja je na navedeni datum bila u primjeni.

Za potrebe grupe na mjesečnom nivou vrši se obračun adekvatnosti kapitala, i u skladu sa grupnim standardima primjenjuje odgovarajuće tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Izveštaje o adekvatnosti kapitala prema regulatoru Banka priprema i šalje na kvartalnom nivou.

13.8 Iznos bilansnih i vanbilansnih izloženosti(u skladu sa standardizovanim pristupom) prema kategorijama izloženosti prije i poslije primjene faktora konverzije kao i u vezi sa tim ublažavanja kreditnog rizika

Iznos bilansnih i vanbilansnih izloženosti (u skladu sa standardizovanim pristupom) prikazan je u okviru tačke 8.

Erste Bank AD Podgorica
Sektor upravljanja rizicima
Podgorica, maj 2022. godine.